

Fältgentiana – Årets växt 2003

Fältgentianan har minskat mycket på senare år, kanske mer än vad många tror. Föreningen har i samarbete med ArtDatabanken därför utsett fältgentianan till årets växt 2003. Vi hoppas nu på hjälp från alla SBT:s läsare med uppgifter om dess status så att vi kan göra en sammanställning över läget runt om i landet, på samma sätt som för mosippan.

ILagerbergs *Vilda växter i Norden* från 1957 kan man läsa följande om fältgentianan *Gentianella campestris*: "I Sverige träffas den, i stort sett allmänt, upp till norra Jämtland och Ångermanland. I vissa områden är den dock sparsam, så t ex på Öland; på Gotland tycks den helt saknas".

Nuförtiden är fältgentianan däremot inte längre någon vanlig växt. I senaste Rödlistan från ArtDatabanken klassas den som sårbar, och anges som försvunnen från Skåne, Blekinge, Öland och Norrbotten. Kanske det visar sig att fältgentianan måste graderas upp ytterligare en hotkategori i nästa Rödlista.

Vi är tacksamma för alla uppgifter om fältgentianan, nya som gamla, som kan belysa hur arten förmår klara sig idag då landskapsföränd-

Fältgentianan finns i tre varieteter: en tidigblommande var. *suecica* (till vänster) med få och långa ledstycken på stjälken, en senblommande var. *campestris* (till höger) med många korta ledstycken, samt den nordliga sätergentianan var. *islandica* med alla stjälkens ledstycken starkt förkortade. De tre varieteterna är ganska skarpt åtskilda i herbariernas material, medan gränsen nuförtiden kanske är svårare att dra. Det är troligen så att skillnaden mellan var. *suecica* och var. *campestris* var mycket tydlig förr, när det fanns mycket gott om liehävdad ängsmark. Var. *suecica*, med sin tidiga blomning och sitt ranka växtsätt verkar ju vara väl anpassad till att växa i slättermark, medan de båda andra raserna – med stark skottbildning från grunden – är bättre anpassade till ett ihållande bete.

Foto: Bengt Petterson. Teckning: Karin Bohlin.

ringarna stadigt rullar på, med nya nedläggningar av jordbruk varje månad runt om i Sverige.

Skriv därför ut och fyll i den rapportblankett som finns på vår hemsida (www.sbf.c.se) eller ring och beställ den av Linda på vårt kansli (018-471 28 91). Det går också bra att ta kontakt med Staffan Åström för frågor (tel: 0640-131 14, e-post: carex@sverige.nu), som också tar emot alla era rapporter på adress: Ren 2515, 835 92 Krokomb.

Notera blomningstid i era rapporter och försök också ange vilken eller vilka av de tre varieteterna som beskrivs i bildtexten som finns på varje lokal. Precis som för mosippan kommer vi att publicera resultaten i SBT.

✿ STAFFAN ÅSTRÖM